

SARDAR PATEL UNIVERSITY
M.Ed. I Semester (NC) Examination
Monday, 18th April 2016
10.30 am - 1.30 pm
PE01CMD203 : Educational Studies

Total Marks: 70

- Q.1 Answer in brief : **Any Five** (15)
1. What is the western idea of human development ?
 2. Present a futuristic view of education.
 3. Why do we need more qualitative researches to study present day education?
 4. Suggest some problems of research in education that require urgent attention.
 5. Explain the idea of knowledge comparing it with data and information.
 6. What are the main characteristics of qualitative research?
- Q.2 "Education was a discipline in itself but now it has become a cluster of disciplines." Discuss this statement focussing on: (10)
- (a) Nature of education as a pure discipline
 - (b) Inter, multi and trans disciplinary dimensions of present day education
- OR**
- Q.2 Discuss in detail the Indian view of education as human development. (10)
- Q.3 Write short notes : **Any Two** (10)
1. Peter's criteria of education as process
 2. Sociology of Knowledge
 3. Para and Apar Vidya
- Q.4 Answer in brief : **Any Five** (15)
1. What should education do to maintain and spread liberalisation?
 2. Enumerate the steps of content analysis for educational research.
 3. Describe the effects of privatization on education.
 4. Do you favour the spread of market economy in education? Give your arguments.
 5. Mention three study skills which can make you a better teacher education.
 6. Enlist some important websites and their content. How would these help you to study education?
- Q.5 What is mentoring ? How can it nurture competent educational professionals through various approaches? (10)
- OR**
- Q.5 Do you agree with the slogan : 'Think globally act locally'? Give your views focussing on : (10)
- (a) Concept of globalisation and localisation
 - (b) Role of education in compromising both of these
- Q.6 Write short notes : **Any Two** (10)
1. Open learning : Characteristics and Relevance
 2. Education in a Democracy
 3. Research Attitude and its Development

ગુજરાતી તરજૂમો

- પ્ર.૧ સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર આપો : કોઈપણ પાંચ (૧૫)
૧. માનવ વિકાસ અંગેનો પાશ્ચાત્ય ખ્યાલ શું છે ?
 ૨. શિક્ષણનું ભવિષ્યલક્ષી ચિત્ર રજૂ કરો.
 ૩. આજના શિક્ષણનો અભ્યાસ કરવા માટે ગુણાત્મક સંશોધનની વધારે જરૂર શા માટે છે ?
 ૪. જેના પર તાકીદે ધ્યાન આપવું પડે તેવી શૈક્ષણિક સંશોધનન માટે સમસ્યા વર્ણવો.
 ૫. ડેટા અને માહિતીની તુલનામાં જ્ઞાનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરો.
 ૬. ગુણાત્મક સંશોધનની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ કઈ કઈ છે ?
- પ્ર.૨ “શિક્ષણ સ્વયં એક વિદ્યાશાખા હતી; પરંતુ હવે એ વિદ્યાશાખાઓનું ઝુમખું બની ગયું છે.” (૧૦)
આ વિધાનની ચર્ચા (અ) શુદ્ધ વિદ્યાશાખા તરીકે શિક્ષણનું સ્વરૂપ અને
(બ) આંતર, બહુ અને પાર-વિદ્યાશાખા તરીકે આજના શિક્ષણના આયામો - આ બે મુદ્દાઓને
અનુલક્ષીને કરો.
- અથવા**
- પ્ર.૨ ‘માનવ વિકાસ તરીકે શિક્ષણ’ના ભારતીય ખ્યાલની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો. (૧૦)
- પ્ર.૩ ટૂંકનોંધ લખો : કોઈપણ બે (૧૦)
- (૧) શિક્ષણની પ્રક્રિયાના પિટર્સના માપદંડો (૨) જ્ઞાનનું સમાજશાસ્ત્ર (૩) પરા અને અપરાવિદ્યા
- પ્ર.૪ સંક્ષિપ્તમાં ઉત્તર આપો : કોઈપણ પાંચ (૧૫)
- (૧) ઉદારીકરણનું જતન અને ફેલાવો કરવા શિક્ષણે શું કરવું જોઈએ ?
 - (૨) શૈક્ષણિક સંશોધન માટે કરવામાં આવતા વિષય વસ્તુ વિસ્તેષણાનાં સોપાનો ગણાવો.
 - (૩) ખાનગીકરણ અને પડતી શિક્ષણની અસરો વર્ણવો.
 - (૪) શિક્ષણના ક્ષેત્રમાં બજારના અર્થતંત્રના ફેલાવાની તમે તરફેણ કરો છો ? તમારી દલીલો રજૂ કરો.
 - (૫) તમને વધુ સારા શિક્ષક-પ્રશિક્ષક બનાવે તેવાં ત્રણ અભ્યાસ-કૌશલો વર્ણવો.
 - (૬) કેટલીક અગત્યની વેબસાઈટ અને તેનું વિષયવસ્તુ નોંધો. આ વેબસાઈટ શિક્ષણ-અભ્યાસમાં તમને કઈ રીતે મદદરૂપ થશે ?
- પ્ર.૫ વાલીપણું એટલે શું ? વિવિધ અભિગમો દ્વારા વાલીપણું કઈ રીતે શિક્ષણના સમર્થ વ્યાવસાયિકો તૈયાર કરી શકે ? (૧૦)
- અથવા**
- પ્ર.૫ ‘વૈશ્વિક રીતે વિચારો, સ્થાનિક રીતે કાર્ય કરો.’ - આ સૂત્ર સાથે તમે સંમત થાઓ છો ? (૧૦)
તમારાં મંતવ્યો નીચેના મુદ્દાઓના આધારે રજૂ કરો :
(અ) વૈશ્વિકરણ અને સ્થાનિકીકરણની વિભાવના
(બ) આ બંનેનું સંતુલન લાવવામાં શિક્ષણની ભૂમિકા
- પ્ર.૬ ટૂંકનોંધ લખો : ગમે તે બે (૧૦)
- (૧) મુક્ત અધ્યયન : લાક્ષણિકતાઓ અને પ્રસ્તુતતા
 - (૨) લોકશાહી રાજ્યવ્યવસ્થામાં શિક્ષણ
 - (૩) સંશોધન અભિગમ અને તેનો વિકાસ

* * *